

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету

*Щодо Бюджетної декларації
на 2027–2029 роки*

На розгляді Комітету Верховної Ради України з питань бюджету знаходиться Бюджетна декларація на 2027–2029 роки, схвалена Кабінетом Міністрів України 17 червня 2026 року постановою № 793. Асоціація міст України надавала пропозиції Міністерству фінансів України до проєкту Бюджетної декларації на 2027–2029 роки, направлені на усунення негативного впливу на ресурсне забезпечення територіальних громад, попередження розбалансування місцевих бюджетів, а також зміцнення фінансової стійкості місцевого самоврядування у коротко- та середньостроковій перспективі, які не були враховані.

Так, Бюджетна декларація на 2027–2029 роки, схвалена постановою Кабінетом Міністрів України 17 червня 2026 року № 793, містить наступні позиції, які негативно впливають на ресурсне забезпечення територіальних громад:

1. Вилучення у територіальних громад на користь державного бюджету 4% ПДФО – зниження частки зарахування ПДФО до бюджетів територіальних громад на рівень 60%.

Асоціація міст України наполягає на збереженні 64% ПДФО територіальним громадам, адже для бюджетів місцевого самоврядування це втрата у 2027 році щонайменше 18,2 млрд гривень. З метою зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування пропонується поетапно збільшення частки зарахування податку на доходи фізичних осіб до бюджетів територіальних громад до рівня 80 відсотків у 2029 році.

2. Продовження зарахування у 2027 році на користь державного бюджету надходжень ПДФО військовослужбовців, поліцейських та рятувальників.

Це втрата територіальними громадами у 2027 році щонайменше 80 млрд гривень.

3. Вилучення до державного бюджету з бюджетів територіальних громад коштів реверсної дотації.

Асоціація міст України звертає увагу, що система вирівнювання в цілому потребує суттєвого оновлення і переходу до запровадження вертикально-горизонтального бюджетного вирівнювання, що передбачає, окрім скасування реверсної дотації та припинення відповідних вилучень коштів з місцевих бюджетів, також надання територіальним громадам дотації на підставі розрахунку фінансових нормативів бюджетної забезпеченості на основі економічного, соціального,

UB
Асоціація міст України
№5-516/26 від 23.06.2026
КЕП: Слобожан О. В. 23.06.2026 10:36
382367105294AF970400000AЕВА2D01A5A9DE02

природного та екологічного стану відповідних територій, виходячи з рівня мінімальних соціальних потреб, встановленого законом, та державних стандартів (вимог) і нормативів за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень.

Запропонований механізм вирівнювання передбачає надання територіальним громадам трансферту на забезпечення виконання делегованих повноважень, скорочення кількості та обсягів цільових субвенцій за окремими напрямками, що сприятиме оптимізації бюджетних видатків та зменшенню адміністративних витрат на їх адміністрування, а також підвищенню гнучкості використання бюджетних коштів шляхом надання органам місцевого самоврядування права самостійно визначати пріоритетні напрями їх використання відповідно до потреб громади.

Реалізація зазначених підходів сприятиме більш справедливому та збалансованому розподілу фінансових ресурсів між територіальними громадами з урахуванням їх реальних потреб і особливостей розвитку. Крім того, це дозволить посилити фінансову спроможність місцевого самоврядування щодо виконання власних і делегованих повноважень, а також створить додаткові можливості для відновлення територій та забезпечення належного рівня публічних послуг.

Необхідність удосконалення чинної системи вирівнювання обумовлена тим, що нинішній механізм базується на показниках податкоспроможності територій та не враховує повною мірою відмінності у видаткових потребах територіальних громад, зумовлені чисельністю населення, особливостями території, станом інфраструктури та обсягом наданих послуг. Крім того, механізм реверсної дотації зменшує фінансову мотивацію територіальних громад до нарощування власної дохідної бази, оскільки частина додатково залучених доходів підлягає вилученню до державного бюджету. У результаті окремі територіальні громади не мають достатнього фінансового ресурсу для забезпечення належного рівня публічних послуг та реалізації проєктів розвитку.

Запропонована Асоціацією міст України зміна системи вирівнювання не призведе до збільшення видатків державного бюджету

4. Здійснення розрахунків міжбюджетних трансфертів, зокрема базової та реверсної дотацій, з урахуванням чисельності населення як одного з ключових параметрів формульного розрахунку, без розкриття у Бюджетній декларації джерел даних та методики визначення відповідної чисельності населення.

У Бюджетній декларації на 2027–2029 роки визначено прогностичні обсяги міжбюджетних трансфертів, зокрема базової та реверсної дотацій, розрахунок яких відповідно до положень Бюджетного кодексу України здійснюється з урахуванням чисельності населення. Разом з тим у Бюджетній декларації відсутня інформація щодо джерел даних та методики визначення чисельності населення, використаної для здійснення відповідних розрахунків, що ускладнює оцінку їх обґрунтованості територіальними громадами.

Враховуючи, що розрахунок базової та реверсної дотацій здійснюється з використанням показника чисельності населення, важливим є забезпечення

прозорості щодо джерел даних, які були використані при визначенні відповідних показників.

Асоціація міст України наголошує на необхідності оприлюднення інформації щодо джерел даних та методики визначення чисельності населення, яка використовується для розрахунку міжбюджетних трансфертів. Оскільки показник чисельності населення є одним із ключових параметрів формульного розрахунку базової та реверсної дотацій, відсутність такої інформації не дає можливості територіальним громадам перевірити обґрунтованість здійснених розрахунків та оцінити вплив відповідних показників на ресурсне забезпечення місцевих бюджетів.

5. Відсутність механізму списання 9 млрд гривень заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009–2014 роках за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка, яка перебуває на обліку в Державній казначейській службі України.

Така заборгованість, що обліковується за 260 місцевими бюджетами, не є результатом управлінських рішень органів місцевого самоврядування, а сформувалася внаслідок рішень та механізмів бюджетного регулювання, що застосовувалися на державному рівні і пов'язана із забезпеченням виконання делегованих повноважень.

Зазначена заборгованість негативно впливає на фінансові показники відповідних бюджетів, обмежує їхню кредитоспроможність, негативно позначається на кредитному рейтингу та звужує можливості залучення додаткових фінансових ресурсів для реалізації проєктів відновлення і розвитку. Списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками може бути здійснене шляхом спрямування залишку коштів державного бюджету на початок бюджетного періоду на зазначені цілі. Такий механізм уже застосовувався для врегулювання інших видів заборгованості, а відповідні положення були передбачені законами про Державний бюджет України.

6. Відсутність у державному бюджеті програми компенсації заборгованості з різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води.

Станом на 01.04.2026 обсяг зазначеної заборгованості становить 85 млрд гривень. Наявність такої заборгованості формує системний фіскальний ризик у секторі теплостачання, призводить до накопичення боргового навантаження та створює передумови для фінансової нестабільності підприємств галузі і навантаження на місцеві бюджети.

7. Не здійснено розподіл між бюджетами територіальних громад освітньої субвенції, загальний обсяг якої визначено на 2027 рік у сумі 192,8 млрд гривень, на 2028 рік – 208,2 млрд гривень, на 2029 рік – 222,0 млрд гривень.

Асоціація міст України звертає увагу на те, що відсутність такого розподілу ускладнює підготовку органами місцевого самоврядування прогнозів місцевих бюджетів та рішень про місцевий бюджет.

З метою зміцнення фінансової стійкості місцевого самоврядування, недопущення розбалансування місцевих бюджетів та забезпечення реалізації власних і делегованих повноважень органів місцевого самоврядування **просимо під час**

ухвалення рішення щодо Бюджетної декларації на 2027–2029 роки передбачити у рекомендаціях Верховної Ради України щодо бюджетної політики наступне:

«Кабінету Міністрів України при підготовці проекту Закону України про Державний бюджет України на 2027 рік і складанні Бюджетної декларації на 2028–2030 роки опрацювати та вжити заходів з вирішення питань щодо:

зміцнення фінансової спроможності територіальних громад в частині збільшення доходів місцевих бюджетів, зокрема шляхом законодавчого унормування питань:

- зарахування з 2027 року до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад податку на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1-1 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя), у розмірі 64 відсотків;

- зарахування з 2028 року до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад податку на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1-1 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя), у розмірі 70 відсотків;

- зарахування з 2029 року до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад податку на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1-1 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя), у розмірі 80 відсотків;

- зарахування до бюджетів територіальних громад податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу;

- зупинення дії статті 99 Бюджетного кодексу України в частині передачі реверсної дотації з бюджетів місцевого самоврядування до державного бюджету;

- передбачення бюджетам територіальним громадам дотації на підставі розрахунку фінансових нормативів бюджетної забезпеченості на основі економічного, соціального, природного та екологічного стану відповідних територій, виходячи з рівня мінімальних соціальних потреб, встановленого законом, та державних стандартів (вимог) і нормативів за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень;

- удосконалення методики оцінки (розрахунку) чисельності населення у територіальних громадах (з урахуванням кількості внутрішньо переміщених осіб), що використовується для визначення обсягів міжбюджетних трансфертів;

- списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009–2014 роках за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка, яка перебуває на обліку в Державній казначейській службі України;

- компенсації заборгованості з різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, на теплову енергію, послуги з

централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води;

- дотримання вимог частини третьої статті 97 Бюджетного кодексу України щодо розподілу між місцевими бюджетами міжбюджетних трансфертів, передбачених у проєкті закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період;

- здійснення розподілу між місцевими бюджетами освітньої субвенції у додатку до проєкту закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період».

Додаток: Лист Асоціації міст України Міністерству фінансів України з пропозиціями Асоціації міст України до Бюджетної декларації на 2027–2029 роки на 3 арк.

Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН

Палійчук Т.В. +380 (95) 704 85 44
t.paliichuk@auc.org.ua

